

Północnokoreańskie sieroty wojenne w Polsce w latach 1951-1959

Streszczenie

Praca doktorska została poświęcona analizie warunków pobytu grupy 1200 sierot wojennych z Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej, które w latach 1951-1959 przebywały w polskich domach dziecka. Polska, podobnie jak pozostałe europejskie państwa tzw. demokracji ludowej, nie wzięła bezpośredniego udziału w wojnie koreańskiej (1950-1953). Przynależność do tego samego bloku ideologiczno-politycznego wymuszała jednak realizację określonych zobowiązań sojuszniczych, których jednym z kluczowych stała się organizacja zagranicznej pomocy humanitarnej udzielanej północnokoreańskim dzieciom, które zostały osierocone na wskutek działań zbrojnych na Półwyspie Koreańskim.

Zagadnienie przedstawiono zarówno w ujęciu perspektywy instytucjonalno-administracyjnej związanej z organizacją całokształtu opieki i kształcenia północnokoreańskich wychowanków w Polsce. Ważnym aspektem badanego problemu było ponadto ukazanie go w szerszym kontekście polityczno-społecznym, związanym z międzynarodowym tłem towarzyszącym wyjazdom sierot do zagranicznych domów dziecka, których grupę szacuje się na blisko 40 tys. osób.

Osierocone podczas wojny dzieci oraz młodzież z KRL-D zostały przyjęte pod opiekę przez zdecydowaną większość państw Bloku Wschodniego, w tym także Chiny oraz Mongolię. Wyjątek stanowiły Związek Sowiecki oraz Albania. Polska należała do grona państw, które nie tylko jako pierwsze włączyły się do realizacji działań w tym zakresie, ale również przyjęły jedną z najliczniejszych grup wychowanków.

Kilkuletni pobyt młodych Koreańczyków jest ciekawym przykładem, obok prowadzonej równoległe „akcji grecko-macedońskiej”, realizacji polityki PRL względem społeczności uchodźczych w latach 50-tych. W dysertacji zwrócono uwagę na działania władz komunistycznych w Polsce, nie tylko w zakresie organizacji systemu opieki nad sierocymi dziećmi z Korei Północnej, ale także nastawienia do samych okoliczności, w jakich nastąpił

przyjazd, faktu ich obecności w polskich domach dziecka, a także kreacji wizerunku sierot z KRL-D w propagandzie komunistycznej w Polsce.

Jednym z kluczowych celów podjętych badań było bliższe przyjrzenie się grupie północnokoreańskich wychowanków, zwracając uwagę także na osobiste historie dzieci. Podjęto próbę przestudiowania sposobów nawiązywania przez nie relacji międzyludzkich, zarówno w środowisku rówieśniczym, czy w kontaktach z personelem ośrodków, ale również z szeroko rozumianym otoczeniem zewnętrznym w jakim funkcjonowały. Interesującym było przyjrzenie się, jak odmienność kulturowa Koreańczyków wpływała na ich procesy adaptacyjne do nowych warunków życia oraz jakie przybierała formy. Ważnym elementem pracy była ponadto próba stworzenia portretu zbiorowego personelu polskiego oraz północnokoreańskiego pochodzenia, zatrudnionego w placówkach opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych w ramach specjalnej „akcji koreańskiej”.

Na przykładzie pobytu północnokoreańskich dzieci i młodzieży w Polsce starano się pokazać ewolucję stosunków polsko-północnokoreańskich, które stanowią przykład wpływu zmian polityczno-ideologicznych, jakie zaszły po 1953 r. w całym Bloku Wschodnim, w tym także w samej Korei Północnej, rzutując pośrednio na sytuację życiową sierot z KRL-D. Podjęto również próbę ustalenia, jak na przestrzeni lat zmieniła się północnokoreańska polityka państwa względem problemu sieroctwa, jego znaczenia w polityce wewnętrznej oraz zagranicznej Korei Północnej. Ważnym elementem pracy była próba rekonstrukcji dalszych losów dzieci po ich powrocie do KRL-D, który nastąpił ostatecznie latem 1959 r.

Słowa kluczowe: PRL, Korea Północna, sieroctwo wojenne, wojna koreańska, zimna wojna, propaganda, historia społeczna, stosunki międzynarodowe

21.02.2024 Sylwia Pomje